

Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmetско-delavske zveze
Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Še nekaj o nacionalnem vprašanju v SHS.

To bližanje zahtevajo predvsem gospedarski interesi. Balkanski polotok je važno križišče svetovnih trgovskih poti, ki vežejo zapad z izhodom, podonavske dežele z morjem, Črno morje s Sredozemskim morjem. Priredno bogastvo balkanskih dežel zbuja posebnost kapitalističnih eksploatacij. Vse balkanske dežele ozir. države so približno v enaki meri polkolonije zapadnih velesil. Zato je balkanski oprašanje že tako dol-

Prešli so pa časi, ko se je nacionalno edinstvo vršilo z nasiljem. Utopija je misliti na nasilno posrbljenje, pogrcenje, poturčenje itd. Danes je zahteva po samoodločbi narodov močna že med nomadskimi, mongolskimi in arabskimi plemeni, zgodovinski ana-

Socialna demokracija mora zvesta
svojemu programu, t. j. načelom inter-
nacionalnega socializma voditi proti
vsakemu zatiranju brezobziren boj,
pa naj se zatiranje vrši na katerem-
koli polju in sicer s tem, da se povsod

Najboljša garancija, da se bo boj za samoodločbo in samoupravo narodov vršil uspešno, imamo v stremljenju po duhovnem in organizatoričnem edinstvu delavcev in malih kmetov v SHS, ki imajo poleg teh splošno političnih interesov tudi enake socialne interese: odpravo kolonialnega kapitalističnega izkoriščanja in ureditev države po socialističnih načelih. — L. K.

Iz Mežiške doline.

To spomenico smo predložili Delavski zbornici po sklepu javnega zbora dne 24. jan. 1926 v Mežici. Pričakovali smo, da bo Delavska zbornica posredovala, mesto posredovanja nam je pa spomenico vrnila z motivacijo, da posreduje šele tedaj, kadar nastane spor med podjetjem in delavstvom, in se je sklicevala na § 37. zak. o zaščiti delavcev. Delavski zbornici ni zadostovalo, da je spor med delom in kapitalom nastal že tedaj, ko so bili odklonjeni delegati II. rud. skupine. To Delavski zbornici ni zadostovalo, treba ji je bilo tudi formalnega dokaza. Krajevni organizaciji KDZ Mežica-Črna sta nato predložili

Pregled organizacij JSOS in KDZ od avgusta 1925 do januarja 1926

(vpoštevajo se samo člani, ki so plačali prispevke, in organizacije, ki so obračunale centralnemu tajništvu JSOS in KDZ v Ljubljani).

[illegible]

podjetju dne 10. februarja 1926 sledečo spomenico:

P. n. ravnateljstvu The Central European Mines, Limited, Mežica.

Po naročilu delavstva, zaposlenega pri Vašem podjetju, nam je čast, da v njihovem imenu v svrhu ureditve mezdnih prejemkov stavimo p. n. naslov nujni predlog za reguliranje mezdnih prejemkov. Sklicujemo se pri tem še posebej na sprejete resolucije na javnih shodih z dne 24. januarja in 2. februarja t. l., ki so bile razglašene v delavskem tisku, in predlagamo v tem smislu sledečo spomenico:

1. Dosedanje temeljne mezde se naj zvišajo za 30%.

2. Uvedejo se naj za delavce in profesionalne letni plačani dopusti, in sicer:

a) za tiste, ki so nad leto dni zaposleni pri podjetju, 8 dni letno,

b) za tiste, ki so nad 2 leti zaposleni pri podjetju, 10 dni letno,

c) za tiste, ki so nad 3 leta in več zaposleni pri podjetju, 14 dni letno.

3. Vse dosedanje ugodnosti (draginjske in družinske doklade ter nabavni prispevki) naj ostanejo še nadalje v veljavi.

4. Za sprejemanje novih delavcev imajo veljati določila § 102. zak. o zaščiti delavcev, priznavati se ima »Bor-zava dela« v smislu § 106. cit. zakona, ki jo bo ustanovila občina v Mežici.

5. V slučaju, da podjetje iz kakršnihkoli vzrokov namerava odpraviti dosedanje v točki 3. te spomenice predvidene bonifikacije, predlagamo sledečo spremembo:

1. da se ugotovijo predvojne mezde in predvojne prodajne cene rudniških proizvodov ter draginjska razlika med in proizvodov,

2. da se ugotovijo sedanje mezde z vsemi dokladi in draginjsko razmerje življenjskih razmer pred vojno in sedaj,

3. da se razširi indeksni temelj za vse življenske potrebščine in ugotovi eksistenčni minimum. Nadalje, da se ugotovijo cene proizvodov in draginjsko razmerje pred vojno in sedaj po zdravi valuti,

4. da se súčasno zvišajo deputati delavstva glede kurjave.

Radi skrajno bednega položaja delavstva v obmejnem kraju in z ozirom na pomanjkljivost dosedanjega indeksa smatramo predlog za spremembo dovolj utemeljen. Vrhutega da delavstvo nikakor ne sprejema primerne plače svojemu delu, je še obremenjeno z ročnim davkom in so se torej delavstvu s tem znižale plače za 3,3%. Nasprotno pa plača podjetje za svoje uradnike in poduradnike davčne obveznosti in jim poleg tega nudi še prav ugodna stanovanja in deputate.

6. Odpoved rudniške restavracije bivšemu načelniku zaupnikov in sedanjemu podžupanu in načelniku krajnega šolskega sveta v Mežici, rudarju Novaku, naj se prekliče. Utemeljitev te zahteve prilagamo v posebni spomenici.

Z ozirom na to, da je II. rudarska skupina po svojem načelniku g. Francu Dolinarju, t. č. županu v Črni, vložila že meseca decembra preteklega leta spomenico za povišanje plač, pa je ostala spomenica zakonite institucije rudarjev nerešena z motivacijo, da se bo obravnava vršila v prisotnosti zastopnikov organizacije delavstva, stavimo predlog po nalogu organizacije Kmečko-delavske zveze, ki je

zakonito priznana, da se obravnava v smislu gornjih točk izvrši v najkrajšem času in da nam tekom 24 ur javite dan in čas obravnave na tukajšnji naslov.

Beležimo z izrazom odličnega spoštovanja:

Kmečko-delavska zveza, podružnica Mežica-Črna.

Ravnatelj g. Bargeate (Anglež) in I. tajnik g. Kordan sta pa hotela imeti spomenico le v svrhu informacije, zahtevala sta, da s. Leskošek točko 6. umakne, besedilo prečrta in lastno-ročno podpiše, da je sam prečrta. To je višek drznosti, ki smo jo doživeli v času socialne reakcije. Sodr. Leskošek je to zahtevo kapitalističnih eksponentov kratkoma odklonil in izjavil, da ta zahteva diši po izsiljevanju, ki bi v pravni državi moralo biti kaznovano po kazenskem zakonu. Ravnatelj se je poleg tega še skliceval na angleški imperij in grozil z diplomatsko intervencijo v slučaju, da bi jugoslovanske oblasti ustregle delavstvu v tem, da bi moral od njega izdano odpoved pogodbe rudarju Novaku preklicati. V tej grožnji se zrcali inozemski kapitalizem. G. ravnatelj smatra našo državo brez dvoma za angleško kolonijo; slovenske delavce pa za kitajske kulije. Radovedni smo, kaj bodo rekli k temu državne oblasti. Kajti te besede angleškega državljana bi pomenile upor proti državni avtoriteti — če bi jih izustil kak slovenski delavec. Državni pravdnik bi ga preganjal po § 87. srb. kaz. zakona. Inozemec bi bil najmanj izgnan iz naše države kot nadležen tujec. Kaj takega si doslej noben kapitalist ni upal reči, kakor je to storil angleški ravnatelj v Mežici, da ne bo priznaval odredbe državnih oblasti. Ves ta pogovor se je vršil med pričami in prisotnosti tolmača g. Kordana.

Da je reguliranje mezdnih prejemkov v mežiškem rudniku zelo potrebno, bomo v prihodnjih številkah »Napreja« obrazložili.

KOLINSKA
naša prava domača
CIKORIJA
je vrlo dobra!

Razno.

r Sporazum med Radićem in Pašićem. Poročali so, da je postal Radić preveč samozavesten, da bo moral zapustiti vladu in da bodo nove volitve. Zavezniki so se pa zopet kmalu popolnoma pobotali; Radić je v parlamentu izjavil, da so časnikarji le lažnivo poročali o njegovih govorih in da je njegov sporazum s Pašićem trden, kakor je bil. Vendar pa so radićali objavili tekst sporazuma, ki so ga sklenili z Radićem in iz tega se zdaj lahko vidi, da je Radić vendarle zelo lojalen zaveznik. Sklenili so, da Radićeva stranka prizna državno edinstvo, monarhijo, dinastijo Karadjordjevičev in ustavo. Sklenili so, da bodo radićevci glasovali za tiskovni in invalidski zakon itd. — in radićevci niso samo glasovali in priznavali, temveč tudi povsod vse reakcionarno delo vlade vneto zagovarjali in utemeljevali.

r Razpust občinskega sveta v Zagorju ob Savi. Lansko leto že so bile v Zagorju občinske volitve. Ker mora

ljudsko odločbo potrditi, da velja, še državna oblast, zdaj veliki župani, so v Zagorju čakali do tega tedna na potrditev in namesto potrditve so dočakali razpust. Večino so namreč dobili bivši komunisti, za župana pa je bil izvoljen seveda tudi njih človek. Protestiramo proti razpustu, ker pomeni gaženje ljudskih pravic, garantiranih v zakonih in ker dokazuje, da imamo dve vrsti državljanov. Za gerenta je imenovan član demokratske stranke, v sosvetu sta pa tudi Čobal in Weinberger. Naši zagorski sodrugi naj to zadevo v »Napreju« osvetlijo!

r Sraka s pavovim perjem. Odkar ima Kristan »Del. politiko«, ne piše več političnih člankov za »Pod lipo«, ampak polni ta list z beletrijo in članki svojih pisateljev. Pri tem dela tako, kakor da bi ti pisatelji pisali nalašč za Pod lipo. Niti ne pove, da so ti spisi prevedeni iz tujih jezikov, niti ne navede vira, od kod jih je prejel. To navado je imel že tudi poprej in tako se je zgodilo, da je marsikdaj objavil kaj prav lepega in dobrega. Tudi take spise, ki so bili napisani proti podobnim napakam, kakršne ima in zagovarja Kristan. Kako je n. pr. on pisal, govoril in delal proti načelu javnosti in proti javnim računom, objavil je pa članek, ki je zahteval, da morajo biti zadrage, kakor hiše iz stekla. Tako se tolče ta mož po zobeh, ko lovi naročnike. Vrhunec je pa vsekakor dosegel z objavo »Rdečega Zveličarja« (Hermynia zur Mühlen). Razčepanec (Jezus) govori v debati z duhovnikom tako razločno, tako razumljivo, da morajo Kristanovi backi biti res popolnoma slepi, gluhi in duševno hromi, če se ne spomnijo pri tem čitanju na Kristana, Kristan pa je o nevednosti teh čitateljev tudi tako prepričan, da se jim upa kaj takega predložiti, češ, čitatelji bodo mislili samo na resnične duhovnike, na socialistične fraze se pa ne bodo spomnili. — Interesantno je tudi to, da se kristanovci prav radi norca delajo iz »Napreja«, kadar piše o Jezusu kot socialistu revolucionarju. Sami seveda Jezusovega nauka nič ne poznajo, ker so bili še kot otroci leni in so se iz lenobe materinim naukom smejali, zdaj pa pravijo, da so tem naukom že odrasli, čeprav jih nikdar niso poznali. Kadar pa lovijo nevedne delavce na svoj lim, takrat so jim ti nauki dobri ... Ali pa je sploh treba, da ima Kristan toliko listov na razpolago, mi pa da imamo tako malo prostora, da se pomisljamo, ali bi objavili »Rdečega Zveličarja«? Ali ne vzdržujejo tudi Kristanovega tiska delavci, čeprav indirektno, s tem da plačujejo po 10 Din klobase, ki so bile kupljene po 4 Din? Ali ne bi bilo bolj pametno, da bi delavci plačevali svoj tisk direktno? Zavedni! Učite zapeljane ovčice, da bomo hitreje napredovali, da se že enkrat uresniči Razačpančeve besede:

r Jaz sem vstajenje in življenje v človeku! r Radio sploh in Radio-Wien. Radio je iznajdba človeškega razuma, elektrika pa telegraf in telefon sta jo rodili tako približno, kakor (pravijo) je Bog naredil Evo iz Adamovega rebra. Majhen radio-aparat postaviš doma v sobo, pa čuješ predavanja, godbo in petje iz krajev, ki so oddaljeni lahko več sto km od tebe. Ja še mlado dete, staro komaj par let, v modernih državah namreč, v civiliziranih se pa še rodilo ni. Torej radio naj služi vsem v izobrazbo. A že je planil kapitalizem po njem, da si ga ljudstvo ne more tako privoščiti, kakor bi bilo prav. Jugoslovanski vladni merodajni so rekli, da je to luksuz, zato mora biti obdaven. Radio-Wien, to je pa druga zadeva, pomeni je, lahko rečem, da ima radio-aparat vsak tretji delavec. Opol-dne pri kosilu lahko poslušajo godbo, zvečer pri večerji in še pozno v noč, kdor prej ne utegne. Pa ne samo doma; v tovarni, kjer sem sam, je kupil naš Betriebsrat (delavski obratni svet) velik izrsten aparat, ki nas razveduje vsak dan od 12. do 1. pri skupnem kosilu. Vsako sredo in soboto zvečer pa je velik koncert, vsi delavci iz tovarne pridemo skupaj, tudi žene in otroci in smo ena sama velika družina. Vsak teden dvakrat pa se s pomočjo radia učimo esperanto in franco-sko. Najzavnejša politična in druga poročila zvemo vsak večer, če bo radio še nekoliko napredoval, bomo potrebovali časopise samo še za razlago in pouk, da nam bodo razložili vesti, ki jih bomo slišali. Spomnim se pri tem vselej na sodruga doma, ki čitati ne znajo; kdor se ne izobrazuje, skoraj da ne more biti socialist. — Fr. O.

r Iz uredništva. Zopet je precej grdiva moralo izostati, zlasti dopisi, ki smo jih prejeli šele v četrtek. Pridejo pa prihodnjič na vrsto! — V Velenje: Delni odgovor, ki smo ga prejeli že

prej, je objavljen, drugi bo objavljen prihodnjič, želimo pa, da bi bil natančnejši, lahko je seveda tudi malo daljši, ker je ravno za velenjske rudarje zelo važen.

r Občni zbor ljubljanske podružnice »Svobode« bo v soboto, 20. t. m. ob pol 8. zvečer v Prešernovi sobi pri »Novem svetlu« na Gosposvetski cesti.

r »Delavska politika« v delavskih revirjih tako napreduje in se širi, da nihče ne mara biti njen raznašalec. Odkar nas je ta »delavska« »Del. politika« osrečila, tako nam pišejo iz Zagorja, objavlja stalno inserate, da išče raznašalce v revirjih Zagorje in Hraatnik. To je najboljši dokaz, da politične firme Goulou, Pastorek & Co. (Kristan) in njenih produktov delavci ne marajo.

Podli značaji.

Gospodje sleparji iz »Del. politike« so bogve odkod prepisali članek »Značaj in značajnost« in ga 9. februarja objavili za svojega. Članek je prav dober, samo da v »Del. politiko« ne spada. Če bi čitatelji tega kristanovskega lista sploh kaj razumeli, bi morali ta članek izrezati in si ga dati v okvir, da ga vsak dan lahko vidijo in o njem premišlujejo, »Del. politiko« bi pa vrgli na gnoj.

Podobno bi lahko storili s člankom »Misli o avtoritetah« v »Del. Politiki« 10. februarja. Ker pa kristanovske ovce nič ne mislijo, ne bodo tako storile, ampak bodo še nadalje služile za lestvico »avtoritetam« gg. demagogov iz »združenih strokovnih organizacij«. Še nadalje se bodo bale še celo kih-niti, kakor so v članku čitale, in prav nič ne bodo pomislile, da se tiče ta članek njih samih! Podli demagogi iz teh »združenih strokovnih organizacij« se brez skrbi lahko norca delajo iz svojih ovac; ne bodo izpregledale in ne morejo izpregledati, dokler bo imel avtoriteto le tisti, ki ima ovce in bič, to je pastir, voditelj, demagog. Take ovce si dajo ostrici volno in izmolziti mleko; tudi svoj glasovalni listek izročijo pastirju, potem pa mekečejo: »Zmagali smo!« Samo ena pot je izpremeniti te ovce v ljudi — učite jih! Dajte jim čitati članek v Sc. koledarju 1926, str. 69: »Skupni hlev ali Skupni dom?«

Socialna demokracija se od vsega početka trudi, da vzbudi v delavcih iz črede zavednost. Demagogi pa razlagajo, da to ni mogoče in govorijo o psihologiji mase. Namesto črede pravijo masa in ovcam je to zelo všeč; za čredo jih je sram, masa so pa radi, čeprav je oboje isto!

Tudi nekateri komunisti so šli h Kristanu zaradi mase. Vedo, da je to neumnost in izdajstvo, vendar pa se tolažijo z maso in razlagajo, da bo masa pastirje spodila in sama zavladala. Kakor volk, ki mu je pokazala lisica sliko lune v jezeru in rekla, da je tam hleb sira, ki ga lahko dobi, če jezero izpije. Tudi ti komunisti bodo še občutili, da je v jezeru mnogo vode, ki je nikakor ne izpijejo, in čeprav bi jo izpili, sira ni tam! Sir je drugod, a pastir ga daje samo ovčarskim psom, ki mu ovce skupaj gonijo.

Pastir, psi in ovce, to troje pač ne more tvoriti tiste boljše človeške družbe, ki jo želijo delavci. Naj kradajo še tako lepe članke, naj se bahajo s še tako velikim številom nakradenih in nasleparjenih volilnih glasov, naj kažejo še toliko bogastva, o katerem ne morejo povedati, odkod ga imajo, in naj si končno nadenejo še tako lepo masko socializma in marksizma — socialistične družbe iz te

Kdor drugemu jamo koplje.

In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo svojim dolžnikom. Iz Očenaša.

Zelo pobožen katoličan, ki hodi vsak dan k maši. Zelo visok uradnik, z veliko plačo in veliko uradno močjo. Oženjen s še bolj pobožno uradnico, ki je pa bila nekaj pomožna delavka, a je s pomočjo svojega spolovila nastopila lepo kariero, oče nezakonskega otroka jo je spravil v uradniško službo, drugi pa poročil.

Ni posebnega. Vsakdanje reči. Zgodi se pa, da tak višji uradnik razžali drugega, nižjega uradnika. Ta zahteva zadostnjenje. Sodišče. Gospod je prisiljen prositi odpustanja in nižji uradnik mu odpusti. Tudi to ni nič posebnega. Vsakdanje reči. Saj nihče ne zahteva kazni, ampak le zadostnjenja.

A gospod katolik drugače. Maščevati se

hoče. Uničiti hoče nižjega uradnika, pred katerim se je moral ponižati.

Sikanira ga na vse mogoče načine in končno ga spravi po krivici v disciplinarno preiskavo in med drugimi »krivicami« mu očita tudi to, da ga je nekaj tožil pri sodišču namesto pri uradnih predstojnikih. Torej pravda, ki jo je visoki gospod izgubil, je vzrok, da visoki gospod v službi preganja nižjega uradnika in to pravdo samo na sebi smatra visoki gospod za krivdo, zaradi katere je treba uradnika disciplinarno preganjati.

Volk in jagnje pijeta. Voda teče od volka k jagnjetu, a vendar je gospod volk hud na jagnje, češ, zakaj mi kališ vodo?

Ali je to kaj posebnega? Zakaj nam to pripoveduješ?

Sam pravim, da ni nič posebnega. Pravljica o volku in jagnjetu je zelo stara. Mnogo starejša nego pravljica o Jezusu. Pa poslušajte naprej.

Volk je jagnje raztrgal, visoki gospod pa ne more več raztrgati nižjega uradnika. Tudi obesiti ga ne more kakor so obesili Jezusa.

Tudi iz službe ga ne more spraviti, kakor so spravili že mnogo jagnjet. Ni več res, kakor so mislili bivši socialistični advokati, da bo vsak tepen, kdor se bo boril za resnico. To je bilo res, pa ni več res, odkar so se jagnjeta naučila presteževati volkovom zobe. Tudi preštetih zobov so ostri, a ne več tako. Nižji uradnik je bil penzioniran, to se pravi, da dobiva manjšo plačo, a delati mu ni treba, tako da ima čas presteževati zobove še bolj natančno. Sem ter tja tudi kakšnemu volku kak zob izbije ...

Ne hodi v cerkev molit, naj Jagnje božje izbija zobe. To bi se mu zdelo greh. Tudi sam jih ne izbija, saj nima moči in sredstev. Zato pa vsaj sodeluje pri vrtenju zgodovinskega kolesa in to kolo izbija volkovom zobe. Počasi, a sigurno in temeljito.

Te dni smo čitali v klerikalnih časopisih, da je bil penzioniran neki visoki gospod, ves poln zaslug. Ker so beli volkovi s črnimi solidarni, so tudi beli pozabili na svoj kulturni program in zapeli so klerikalnemu višjemu uradniku hozoano in mnogim največjim

zaslug so mu nanizali na venec slave. Napisali so tudi, da je bil naprednjak.

Ni posebnega. Nižji uradniki pa vendar pravijo: Kako to, da se je zamajal stolček pod pobožnim gospodom? Ali je Jagnje božje res od mrtvih vstalo in naredilo, kakor ga pobožni gospod tolikokrat prosi, ko pobožno moli svoj Očenaš: »In odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo svojim dolžnikom!«? Ali ga je Jagnje božje uslišalo in lopnilo po njem, kakor je on lopnil po drugih?

Ne! Jagnje božje ni vstalo od mrtvih. Tisto ne, ki je bilo razpeto na križ. Pač pa druga jagnjeta so vstala od mrtvega trpljenja in so se zbudila k živemu življenju. To živo življenje vrtilo kolo zgodovine, le od tega je mogoče pričakovati pravice. Nikdar se ne bo nobena cerkev pogreznila, če bo v nji klerikalni pobožni molil svojo hinavsko molitev, pač pa bo zavednost poštenjakov omajala stolček, dokler se končno ne zruši vsa stavba, ki so jo volkovi zgradili na hrbitih nezavednih jagnjet.

godnje laži in podlosti nikdar ne more biti in je ne bo.

Na Dunaju izhaja »Abend«, podobni list kakor »Del. politika«. Piše o socializmu, pa ni last ne komunistične, ne socialnodemokratske stranke, ampak posameznih oseb, tako da se zdaj stranke prepirajo, h kateri je pravzaprav pripadal. Vsaka se ga sramuje. Prišlo je na dan, da je dobival razne podkupnine zato, da je ljudi in podjetja napadal, potem pa da je dobival zopet odkupnine zato, da je z napadi prenehal. Baj je jemal podporo tudi iz Moskve, sploh list, o katerem se mnogo slabega govori baš zato, ker za njim ne stoji nobena pravilna organizacija, ampak le par oseb, ki nikomur ne polagajo računov, najmanj pa javnosti. Meščansko časopisje zadevo zlorablja in namesto da bi pobijalo načelno stran takih kšeftarskih listov, trdi, da je bil »Abend« socialističen list in da je za njegove lopovščine kriv socializem.

»Del. politika« pa se čuti upravičeno socializem brani in ga brani svedeč prav po svoje. Če ne boste tiho, bom pa še jaz povedala, da ste vi tudi tako delali! In grozi, da bo izdala izsiljevanje nad pokojnim Knezom, da je bil oproščen.

Samo nemoralni ljudje mislijo, da bodo greh oprali, če pokažejo enak greh tudi na drugih. Poštenim ljudem se pa tak način gabi. Nam se pa še celo zdi, kakor da bi bila »Del. politika« samo zato tu, da socializem umaze, da bi ga diskreditirala. Morebiti je za to plačana? Če ni, pa morebiti upa kaj dobiti na »Abendov« način? Če se gospodje, ki so izsiljevali iz pokojnega Kneza, primerno ustrašijo, bodo morebiti voljni milijončke še malo razmnožiti?

Pa pogledimo na drugo stran. Če »Del. politika« kaj ve, ne ve iz sebe, ampak vedo njeni gospodarji. Ti so imeli svoje liste že tudi prej. Zakaj niso že takrat povedali o tem izsiljevanju? Zakaj vsaj zdaj ne povedo razločno, da bi krivci plačali svojo krivdo? Ali se bojijo očitka denunciacije? Mar ne vedo, da je v interesu človeške družbe, da se take hijene razkrinkajo in da je na tem zainteresirano zlasti delavstvo, ki ga ta dični list baje zastopa? Saj je denunciacija le takrat podla, kadar je lažniva, izmišljena!

»Mi smo proti osebnim napadom! Mi nismo za blatenje!«

Tako! Zakaj ste pa potem toliko lažnivega ognja in žvepla izbljuvali proti »Slogi«? Zakaj ste toliko laži nametali na našega tajnika? Zakaj še zdaj ponavljate podlo in nagnusno laž, da je delo deloval pri klerikalnem »Miru«, ko je že sodniško dokazano, da je to laž! Čeprav je bil lažnivec Koren oproščen, vendar ne zato, ker je imel prav, ampak zato, ker mu je sodišče verjelo, da s to svojo lažjo ni hotel našega tajnika žaliti! In vi še zdaj to laž ponavljate in si mislite, saj je sodišče že razsodilo, da ni nič nečastnega biti kameleon, kakor ste vi in drugi častivredni gospodje. Vi veste, da ima delavstvo drugačne pojme o kameleonih, ki izpreminjajo svojo barvo po vetru in evenku, zato skušate s podlimi namigavanji svoje kameleonstvo opravičiti tako, kakor »Abendov« izsiljevanje: tudi ta je tak in oni je tak in Bernot je tudi tak. Ne, ni tak, in dokler bo pri pameti, ne bo tak, pa čeprav si gospodje sleparji kupijo še daljše palice! Palica Delavske zbornice je še veliko prekratka, čeprav je vašim »združenim strokovnim organizacijam« prinesla skoro 30.000 glasov in čeprav seže do Beograda, ki pravi — po vašem poročilu — da so se volitve vršile v popolnem redu in da ni povoda jih ustaviti. Še II. in III. internacionala lahko pridobite, da bosta te volitve blagoslovili, vendar ne bodo blagoslovljene, ker kratkoročno ni res, da bi naše delavstvo odobravalo take podlosti. In tudi strahopetno ni, da bi si ne upalo svojega poštenja pokazati!

ZIKA

je najboljša žitna kava!

Redukcija delavstva v elektrodni tovarni na Dobravi.

Za delavstvo, zaposleno v dobrovski tovarni, so skrajno slabi časi, tako da smo primorani povedati vsej javnosti svoje težkoče in odkriti naklepe, ki jih kujejo gospodje pri KJD na račun naš delavcev. Kakor smo že zadnjič omenili, je še pred kratkim časom delala naša tovarna s polno paro, in sicer je znašala produkcija mesečno 65 vagonov. Radi spora pa, ki je nastal med obratnim ravnanjem in vodstvom KJD in radi nameravane preselitve našega obratnega ravnanja v inozemstvo je mesečna produkcija kar nenadoma padla na 45 vagonov, na kar so odpustili okrog 40 delavcev. Sedaj se je pa izkazalo, da je omenjeni konflikt nekako poravnal ali kljub temu se je obratovanje tako skrtilo, da delamo samo na en šit, mesečna produkcija elektrodov je padla pa kar na 33 vagonov ter je pričakovati, da bo še manjša.

Delavci verujemo tukajšnjemu g. ravnatelju, da je strokovnjak v svojem poklicu in da ima namen našo po raznih nestrokovnjaških elementih Kranjske industrijske družbe do celja upoštevno produkcijo elektrodov izdelkov ponovno dvigniti na isto višino, kakor je bila prej, ali ker se nahaja v upravnem svetu KJD po iniciativi zveze industrije nevidna roka mednarodno organiziranega kapitala, ki pomaga biti Trboveljski premogokopni družbi boj proti trboveljskim, zagorskim, hrastniškim in drugim rudarjem, da se jim ne bi izboljšale njihove skromne mezde, stanovanjska beda itd., se tako onemogućuje gospodarsko in strokovno pospešena produkcija elektrodov izdelkov. Zato nam je upravní svet KJD za pust podelil sledeči razglas:

Kranjska industrijska družba Jesenice-Fužine.

Razglas!

Glasom sklepa upravnega sveta z dne 13. t. m. odpovedujemo z današnjim dnem delo nastopnim uslužbencem elektrodne tvornice s 14dnevni odpovedni rok. Vsi navedeni dobijo v torek, dne 2. marca 1926, svoje obračune v tukajšnji pisarni.

Število reduciranih 78.

Dobrava, dne 15. februarja 1926.

(Podpisa ni.)

Na eni strani vidimo, da se kopičijo kupi raznih uvoženih sirovin in drugega materiala za nadaljnjo produkcijo, na drugi strani pa odpuščajo že napol ohromele in zgarane delavce, ki so izgubili svoje zdravje in moč pri podjetju. Navedemo naj, da se je samo meseca decembra pret. leta uvozilo samo antrociita okrog 120 vagonov. Med odpuščenimi delavci se nahajajo družinski očetje s 5 in več članskimi družinami, zakonito izvoljeni obratni zaupniki ter razni tovarniški invalidi brez rente in delavci, ki so samo od svojega lastnega zaslužka pri tovarni odvisni, vidimo pa tudi, da se še vedno nahajajo v tovarni ljudje, ki bi jim ne bilo treba iskati zaslužka v tovarni in zlasti bivši ruski carski oficirji, ki jim je možno se povrniti v Rusijo, zgarano in jetično delavstvo je pa na cesti.

Gospodje, delavci nismo še pozabili, da je vložena spomenica za omiljenje stanovanjske bede na Dobravi, radi katere ginejo delavci po gnilih med vojno narejenih barakah za ujetnike itd., nismo pozabili, da je vložena spomenica za izboljšanje naših skromnih mezd, radi katerih podlegamo pri težkem delu raznim boleznim, nismo pa tudi pozabili, da se bije boj med industrijanci in delavci za izvedbo socialnega in starostnega zavarovanja. Zato zahtevamo, da neznosne šikane prenehajo.

Vprašati je samo treba, kdo ugonablja delavstvo, kdo dela kulturne škandale in demoralizira naše trpeče delavstvo. Ali niso to kapitalisti, ki izzivajo moderne krize v industriji, gazijo zakone in ki imajo namen spraviti proletarijat na najnižjo stopnjo ponižanja človeške družbe! Kruha, stanovanj in izobrazbe hočemo, šurnik hočemo! — Trpini.

Iz stranke.

s Krajevna organizacija JSDS in KDZ v Velenju sklicuje za dne 28. t. m. redni občni zbor ob 9. uri pri Pleteršku v Pesjem. Dolžnost je, da se vsi člani udeležijo. — Odbor.

s Shod JSDS in KDZ se bo vršil v nedeljo 28. t. m. ob 10. uri dop. v gost. g. N. Petričičeve v Brežicah (pri žel. postaji). Dnevni red: 1. Centralizem in samouprava. 2. Potreba sodelovanja poljedelskega in industrijskega delavstva. Kdor si služi svoj kruh z delom, naj shoda ne zamudi!

s Krajevna organizacija JSDS in KDZ v Zabukovci sklicuje članski sestanek, ki se bo vršil dne 28. februarja 1926 pri g. Martinu Gomilšku v Grižah, (po domače Vovk, Griže). Na dnevnem redu je poročilo blaginjskega in volitev novega odbora. Sprejemali se bodo tudi novi člani.

s HRASTNIK. 21. t. m. popoldne ob 3. bo javen shod JSDS in KDZ. Dnevni red: politični položaj, organizacija, redukcija delavstva in likvidacija II. rudarske skupine, razno. — Prostor in drugo na letakih. — Agitirajte za številno udeležbo!

ZAVAROVANCI

v smislu objave v socialističnem koledarju za l. 1926, na str. 59.: 164. Anton Stern (871) trg. zastopn. Celje N. 1000 Din; 165. Franc Kosce (878), klepar, Ljubljana, N. Sl. seks. 2000 Din; Iz Mežice: 166. Ferdo Janž (898), rudar, 250 Din; 167. Robert Lamprecht (877), kovač, 250 Din; 169. Franc Blatnik (905) rudar, 250 Din; 170. Anton Klepej (893), trg. poslv., 250 Din; 171. Feliks Mohor, rudar, Polena, 250 Din; 172. Franc Praper (808), rudar, Lg. seks. 1250 Din; 173. Anton Kočan (884), rudar, Lg. 500 Din; 174. Valentin Knez (885),

rudar, Lg. seks. 1250 Din; 175. Polde Ozimic (881), rudar, N. 1000 Din; 176. Martin Petrej (885), kovač, 250 Din; 177. Franc Osojnik (892), rudar, Sl. Lg. 750 Din; 178. Silvester Abraham (897), kovač, 250 Din; 179. Ludvik Ačko, rudar, 250 Din; 180. Franc Lamprecht, tesar, 250 Din; 181. Ivan Jereb (881), rudar, 250 Din. Iz Črne: 182. Ivan Grabner (873), rudar, Zerjav, N. Slg. seks., 2000 Din; 183. Rok Erlich (895), strojnik, 250 Din; 184. Anton Keber (863), upokojenec, N., 1000 Din; 185. Ivan Sekavčnik (882); rudar, Zerjav, N. Sl. seks., 2000 Din; 186. Anton Brišnik (858), žagar, Jazbina, Lg., 500 Din; 187. Andrej Reiser (894), ključ. Podpeca, 250 Din; 188. Andrej Ješ (901), kovač, Helena, 250 Din; 189. Alojzij Rotter (885), rudar, Jazbina, N. seks., 1750 Din; 190. Filip Grabner (885), rudar, Mošnik, N. Sl., 1250 Din; 191. Gabriel Pungartnik (890), rudar, Podpeca Lg., 500 Din; 192. Anton Stermčnik (909), rudar, Podpeca, Lg. seks. 1250 Din; 193. Filip Srotič (895), rudar, Podpeca, Lg. seks., 1250 Din; 194. Osvald Poberšnik (886), topilec, Zerjav, 250 Din; 195. Luka Krofič (864), kovač, Terezija, Lg. seks., 1250 Din; 196. Rudolf Stermčnik (884), paznik, Podpeca, N. Sl., 1250 Din; 197. Štefan Planinc (891), top., Pristava, Lg., 500 Din; 198. Peter Havle (896), rudar, Helena Lg., 500 Din; 199. Andrej Hofer (887), žel., Ljubljana, N. 1000 Din. — Avgust Kregar, čevljar Moste-Ljubljana, prepušča svojo zavarovalnico 2000 Din v slučaju smrti tiskovnemu skladu.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz	6.622.40 Din
Vence Rinaldo, Trbovlje	10.—
Jožef Pilihi, Celje	10.—
Franc Weisbacher, Celje	3.—
Valentin Lebič, Celje	1.—
Franc Jelen, Celje	4.—
JSDS v Celju okolica	4.—
Anton Kušar, Zg. Šiška	10.—
J., preplačilo po čitanju »švigašvage«	12.—
Avg. Falkner, Kočevje	4.—
Leopold Kočevar, Trbovlje	1.75
Ivan Zekar, Trbovlje	2.—
Miroslav Keršič, Trbovlje	2.—
Ivan Šumej, Trbovlje	1.—
Jernej Sorl, Trbovlje	0.75
Franc Pencelj, Trbovlje, 3+3.75	6.75
Anton Thaler, Javornik	5.75
Andrej Martinšek, Velenje	15.—
Jakob Štruc, Trbovlje, prebitek	10.—
Miroslav Pevec, Velenje	50.—
Franc Osojnik, Mežica	4.—
Martin Komar, Mežica	2.—
Leopold Ozimic, Mežica	5.—
Avust Prapontnik, Mežica	2.—
Jože Podpečan, Mežica	5.50
Karl Kisovec, Ljubljana	20.—
Andrej Hofer, Ljubljana	4.—
Jože Zelenšek, Trbovlje, pop od kol.	8.—
Od veselice v Trbovljah	25.—

Skupaj 6.850.90 Din

KJE SE KUPI?
Le pri trdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Grizner - Adler - Phonix.
Istotom posamezne dele za stroje in kolose, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Posk. o vzezanju na stroj brezplačno!
Večletna garancija! Na vel. kol. Na malo!

Tavžent rože, lipov cvet,
ajbiš tudi mnogemu je všeč.
vendar zdaj zpoznaš je svet:
»BUDDHA« čaj je cvetov evet!

Dopisi.

DOPIS IZ HRASTNIKA. Bljuvanje socialpatriotskega Vezuva ali nesramno obrekovanje socialpatriotskih agentov provokatorjev na shodu dne 4. februarja v Kons. društvu rudarjev. — Glavni referent je bil Stukelj iz Ljubljane, ki je poročal o strokovnem pokretu in o volitvah v Delavsko zbornico. Ker pa g. Stukelj še ni mogel pozabiti na dostavo osebnega dnevnega reda, se je tudi spotaknil ob s. Bernota, da je bil pri radikalnem poslancu (ki je bil od ministrstva poslan radi preiskave sleparij pri volitvah v Del. zbornico) in se pritoževal, da so se volitve vršile z nasiljem in da je volilni red tako slabo izdelan, da je nam nemoogo dobiti vsaj nekaj glasov. Trdil je pa Stukelj še dvakrat, da je s. Bernot prosjačil pri imenovanem poslancu, da se naj volitve razveljavijo. Koliko je resnice na tem, ne bomo mi odgovarjali, ta odgovor naj prevzame sodrug Bernot sam. — Trdil je tudi, da smo mi najhujši razdirači proletariata, na kar se pa navzoči poslalsci niso prav nič razburili, to pa zato, ker glavnega razdirača so imeli pred očmi na govornišnem odru, že od leta 1921—1922 in skozi do današnjega dne. Zato vprašamo Stuklja: kdo je ostal zvest svojim organizacijam in programu, ali Stukelj, ki skače od Lenina h Kristanu, ali mi, ki se držimo vesti — svoje organizacije? — K besedi se je oglašil tudi Verden, po svoji starokopitniški navadi se je pričel hvaliti, kaj in koliko da je že napravil za hrastniško delavstvo s svojimi intervencijami in drugim. Napadal je kot lokalni načelnik II. rud. skupine naše štiri sodruge, da odklanjajo vsako delo pri intervencijah in drugem delovanju in da ne vrše svojih dolžnosti napram delavstvu. To pa je Verden pozabil povedati,

kako žalostno je za takšnega delavskega zaupnika to, če predlaga, kateri delavci naj bodo reducirani. Kot lokalni načelnik je naglašal, da se naj odpuste oni delavci, ki imajo posestva (to so kmetje in njihovi sinovi). Sedaj pa vprašam, kaj k temu porečejo tisti kmetje in njih sinovi, ki plačujejo svoje prispevke za starostno zavarovanje že po 15, 20, 25 do 30 let? Imamo celo slučaje, da so odpušteni od dela taki, ki delajo okrog 36 let. Ako ima TPD res preveč delavcev, naj torej takšne delavce upokoji — in takšni so med njimi — ki so že večkrat prosili za upokojitev, ne pa da dobe za ves trud in plačane prispevke broc. Če vlada zahteva znižanje cen premoga, naj TPD odstopi nekaj od svojega ogromnega dobička, ne pa da na tak način odpušča delavce, da bi potem lahko napravila napad na delavske plače. Jezil se je tudi na ostali odbor II. skupine, da ne drži reda in discipline, češ, kadar on skliče sejo, se jih polovica ne udeleži. Tega pa ni povedal, kdo se ne udeleži, ker se boji povedati imena tistih, ki so njegove barve. Ker pa je omenjal disciplino, mu povemo to: zahtevamo tudi od njega disciplino, ne da bi le sam odločeval, kdo dobi podporo od II. skupine (kakor je to že naredil) in še mnogo drugih takih reči. — Radi tega se hočemo malo pobaviti z zapornikom II. rud. skupine namreč: koliko se je vršilo v letih 1924—25? Takšna institucija, kakor je II. rud. skupina, ki ima nalogo preprečiti vsako lokalno nasilje in opozarjati na vse nevarnosti od strani Trboveljake prem. družbe in njih hlapcev, je imela v letu 1924 7 sej, v letu 1925 pa samo 1, reci eno. Druga je bila na pritisk naših sodrugov res sklicana radi davkov na ročno delo in dohodninskega davka, a se pristasi njegove branže niso hoteli udeležiti. Verden je še celo trdil, da bodo prišli še drugi večji davki, namesto da bi stal na stališču, da se še proti tedanjim kaj ukrene. Sedaj pa, ko se nahajamo v prvem četrtletju 1926, se je pa tudi vršila komaj ena seja, in sicer 28. I. t. I. Rudarji, sedaj pa pomislite, v kakšnem kritičnem času se nahajamo: dan na dan odpuščanje delavstva in vsak dan večja nasilstva od strani TPD in nje hlapcev, lokalni načelnik II. rud. skup. pa mesto, da bi se postavil na stališče, ki mu ga dolžnost sama veleva, da v največji meri poskuša preprečiti vse krivice, naj bi seje skliceval, da bi se pomenili o odporu, pa rajši napada na shodi naše sodruge z obrekovanjem in denuncijantstvom, ali pa nadzoruje svojo koprogo v kuhinji pri Pavli M., kjer se vsi skupaj zelo brigajo za plesne venčke in pustne maškerade. Sedaj pa še nekaj: neki dopisnik iz Trbovelj vprašuje v št. 5. »Naprejek« z dne 30. jan. 1926, če je znano II. rudarski skupini, da TPD odpušča delavce in zakaj jih odpušča in kaj namerava ukreniti, da se to ne bo več dogajalo. Vprašamo dopisnika, ali mu je znano, da je načelstvo II. rud. skupine, oziroma načelnik g. Krušič predlagal na seji dne 4. dec. 1925 v Celju, da se zaprosi rud. glavarstvo za Slovenijo v Ljubljani, naj II. rud. skupino likvidira? Tudi mi smo za likvidacijo, pač pa se naj popreje izvedejo volitve v obratno sveto po zakonu o zaščiti delavcev, to naj se popreje izvrši, potem pa z II. rud. skup. proč. Kakor že prej omejeno: redukcija delavstva, razne druge šikane, pritisk na delavske plače — kdo naj sprejme vso to težko nalogo? Zakonita II. rud. skupina je likvidirala, volitve v obratno sveto se še niso izvršile, organizacije so preslabe, torej na milost in nemilost je delavstvo vrženo v tujo oblast. Ko pa bo kapitalist svoj namen dosegel, bodo zopet prišli in bodo rekli: Sami ste krivi, zakaj pa niste zahtevali volitev po zakonu o zaščiti delavstva, zakaj niste vsi organizirani itd. In z vsem svojim delovanjem si pripravljajo že zdaj tla, da zmagajo pri volitvah v obratno sveto. Zato opozarjamo delavstvo: spametuj se, zasleduj delovanje vseh takih in enakih »socialistov« in spoznavaj, kaj je prav. Drugič pa še kaj več. — Rudarji.

(Opomba: Če kak lažnivec trdi, da sem prosjačil, pričakuje zastoj odgovora. Zavedni itak vedo, za kaj je šlo. Na splošne pritožbe v vseh časopisih je poslalo ministristvo uradnika preiskovat in ta je povabil vse stranke v Del. zbornico. Tam sem povedal, kako sleparijo in če trdi Stukelj, da je to prosjačenje, trdi to zato, da bi sleparstvo izgledalo močno, poštena volja delavstva pa ponižna. Pa je le narobe: sleparji so ponižni in si ne upajo pred sodišče, rajši vtaknejo očitke sleparstva v žep. Mi jim ga bomo pa prišli na klobuk! Bernot l. r.)

HRASTNIK. Ne zbujaj duhov — postali ti bodo neprijetni! — V 29. številki »Delavske politike« me je Pastorek napadel na enak način, kakor lansko poletje so. Dr. Kisovec v »Del. kmet. listu«. Oba dva zategneta to, da sva se drznila javno dvomiti o Pastorkovem socializmu. Sodr. Kisovec tedaj Pastorku ni odgovoril, jaz mu pa bom. (Ni bilo vredno, saj je bil napad tak, da je Pastorek po sebi tolkel!) Pastorek mi je takrat sam poslal dotično številko »D. K. lista«, v kateri je napadel so. Dr. Kisovca poleg dveh izvodov »Grafičnega radnika«, v katerih je odložil tisto, česar »Naprejek« ni hotel objaviti; »Delavske politike«, v kateri napada mene, mi pa ni poslal, opozorili so me nanjo moj prijatelj pijanci — pardon — antiabstinenti, kakor jih imenuje Pastorek. Zagotavljam gospodu Pastorku, da kar sem pisal v 4. šte. »Naprejek« in podpisal, je moje — ne podlikaj tega komu drugemu, tudi delavci imamo oči, da vidimo in glavo, da mislimo! Nikdar bi se ne bil dotaknil Pastorka, če bi ga poprej ne videl na čelu naše stranke se vrteti, celo kandidiral je na program naše stranke ob času volitev v narodno skupščino, danes pa krasni njegovo »odgovorno« ime »Delavsko politiko«, ki pa vsi vemo, da ni delavska, ampak Kristanova. Če bi bila naša stranka močna in premožna, da bi bila naša stranka poslanski mandat ali kako drugo dobro plačano službo, bi ou

po vsaj priliki še tudi danes vlekel »Bernotov voz«. Ker pa tega ni zmogla, se je prišel delati nekakega mučenika, kar pa mu bolj služi za pokrivalo, da se je lažje preselil iz »Bernotovega« ovsenjaka v Kristanov hlev, sedaj bi pa rad delal za to odgovorno druge ljudi. Tudi to je posebna vrsta morala. Pastorek mi bo že dovolil, da imam tudi jaz svoje nazore o socializmu, dobro se zavedam, da socializem ni Bernot ali Pastorek, pa tudi ne pisana družba komunio-social-oportunistov pod Kristanovo marelo. Zavedam se, da bo in mora biti nositelj socialne demokracije le razredno zavedni proletarijat, zavednega proletariata pa tako dolgo ne bo, dokler delavstvo ne bo poznalo socializma in komunizma.

Tisti pa, ki mislite, da imate patent na socializem, pridite med nas delavce učiti nas, razlagati nam Marksa, Engelsa i. dr. Tega ne marate, ker ste enaki klerikalcem, ki si tudi na račun ljudske nevednosti podaljšujejo svoje življenje. Ob času volitev prihajate po glasove, takrat rohnite na shodih o naših sodrugih Bernotu, Leskošku, Möderndorferju itd., ki nočejo z vami v kapitalistično blato. Z Rejem pa hodite okrog agitirati, češ, poglejte ga, toliko tisoč delavskega denarja je ukradel, demagogi. Kakor ne bi vedeli, da je sličen tatu tudi tisti, ki zanj ve, pa ga ne izroči roki pravice. Tudi to je posebna vrsta »socializma«. Pastorek se javno pritožuje, da je zgubil svoj krah tudi radi mene, ne vem, kako on to spravlja v sklad z logiko, logično je, da je vsak posameznik odgovoren za svoja dejanja najprej sam. Rad bi vedel, na koga so zvržali krivdo tisti, katere je reakcija preganjala širom sveta in jih zapirala v ječe radi njih idealov, nad kom se je pritoževalo na tisoče in tisoče železničarjev in rudarjev, ki so jih tisti, ki so sedaj Pastorkovi opredelili, pogladih lahkomišelnost v stavke in s tem uglasili pot reakcij, da jih je neusmiljeno metala na cesto in v zapore! Pastorek pravi, da Hrastnik ni Prodnar sam in da bo v Hrastniku prihajal, kadar mu bo ljubo in drago. Nič ne bo Pastorku branil priti v Hrastnik, saj mu priznam, da ima on tudi v Hrastniku nekaj sorodstva, pa toliko ga ni kakor on misli! Priznam tudi, da v Hrastniku tudi Prodnarjev ni veliko, zadosivali pa bodo, da informirajo tukajšnje delavstvo o Pastorkovem in njegovih opredeljenostih, ki je enak tistemu, katerega je on očital Baragi pred letom dni o priliki volilnega shoda v Hrastniku, namreč kšeftarski socializem. — Ivan Prodnar.

HRASTNIK. Nekaj tukajšnji steklar je izjavil, da je ubil steklarje ozir. tukajšnje organizacije Hrastnik II. samo s. Bernot in progresivni davek, češ, Bernot je vedno nagovarjal, naj se plačuje strankin davek progresivno. Da, da, progresivni davek je ubil tudi dr. Koruna, Korena, Svetka i. dr., da so si ustanovili svojo stranko, v kateri se ni treba bati progresije. Mogoče bodo steklarji k njim pristopili? Zavedni steklarji in rudarji se pa progresivnega davka nič ne bojijo, ker

vedo, da bo stranka samo tedaj njihova, če jo bodo sami vzdrževali. — r. — (Op. ured. Oprosti, sodrug dopisnik, če nismo takoj vsega objavili. Dopisov je zlasti med volivami vedno mnogo, vsak zahteva takojšnjo objavo, vsem pa v tedniku res ni mogoče ustreči. — Kar zdaj ni več aktualno v obliki, kakor si poslal, pa uporabi ob drugi priliki in kmalu spet kaj pošljil! — Leskoška pa opomni, kadar bo prišel v Hrastnik in to bo kmalu, naj obračuna z onim, ki trosi o njem lažnive vesti, to bo najbolj zaleglo. Pozdravljen!)

MEŽICA. Izjava. V Mežici stanuje hišni posestnik in rudar Lenart Kasnik. Možak je v svojem življenju že veliko poizkusil. V Avstriji je bil funkcionar pri Čebelskem društvu in ni hotel še sedaj obstoječemu društvu vrniti inventarja, društvo ga je moralo šele tožiti in Kasnik je moral plačati inventar in sodne stroške — menda je znašalo vse skupaj okoli 5000 Din. Posega pa tudi v politiko, namreč v tem pomenu, kakor je to razlagal nekoč Kristan. Tako je namreč pojasnil politiko: Človek, ki zna vse lepo zaviti, je političen. — No, Kasnik je bil svojčas »bolj na nemško stran«, potem je bil socialist, nato nekako komunist, potem je bil radičev, sedaj je pa menda odbornik kristanovstva v Mežici. Prispevkov je za te različne organizacije bore malo plačal, pač pa je za vse agitiral in prispevke pobiral. O tem vodo Mežičani marsikaj povedati. Kasnik je moj »osebni prijatelj«, ker je bil iz naše organizacije izključen pred par leti radi nemškonalne propagande in radi tega goji napram meni kot funkcionarju stranke posebno prijateljstvo. Pred kratkim je šel tako daleč, da je trdil, da sem hotel kompromis »s sokolaši iz rudnika« menda za se in za stranko. Ni moja naveda, da bi se bavil s Kasnikom in sličnimi kalibri, vendar pa moram pribiti, da laže gospod Kasnik in da ga z ozirom na to njegovo laž imenujem tako dolgo lažnika, dokler ne bo šel na sodišče in dokazal resničnost svojih trditvev. Sodrug, ki je bil na sestanku kristanovcev 7. t. m., mi je povedal, da se je g. Kasnik menda pridružil, da bo šel k Sokolom — mislil je v Žerjavovo stranko — če bo pri kristanovcih tako, kakor je bilo 7. t. m. Demokratski stranki bi pa seveda čestital, če bi pridobila bore kakor Kasnik, Reš, Logar itd., kajti potem bodo naš socialne demokrate kar pohrustali. Škoda se mi pravzaprav zdi za prostor, ki ga zgrubimo za take zadeve, pa kaj hočemo, tudi Kasniku moramo dati priliko, da se bo postavil in pri sodišču in tako lepo »zmagal«, kakor sta Svetek in Topolovec glede letaka »Izdajalec« in kakor bo še tekom meseca g. Peter Logar radi svojega dopisa v »Socialistu«. V Mežici, 14. februarja 1926. — Vinko Möderndorfer.

ČRNA. Poziv. 23. jan. t. l. sta očitala Jožef in Ana Ilgo moji ženi, da imam jaz od vsakega člana 1 Din kot nagrado, ker vodim blagajno kraj. org. JSDS v Črni. Pozivam oba imenovana, da svoj odtok, izrečen napram moji ženi, javno v »Napreju« prekliče, ali pa bom proti njima nastopil pri

sodišču. — Črna, dne 14. februarja 1926. — **Filip Grabner.** — (Opomba tajništva: Niti potrebna ni še posebna izjava, da strankini zaupniki za svoje delo ne dobivajo nikakšne nagrade. Kdor se kaj zanima, ve, da je to pri kristanovcih in da smo se tudi zaradi tega razšli. V »Majskem« spisu 1925 na str. 31 je med drugim navedena tudi ta-le razlika: »Tam tajnosti, tu javnosti. Tam kapital in plačani zaupniki, tu ideja in požrtvovalni zaupniki. Če vstopiš tja, dobiš podporo, če vstopiš sem, moraš podpirati.« Se več je tam in tudi drugod povedano, a kdor ne čita, ne ve. Vsak mesec je objavljena tabela, v kateri vsak vidi, koliko denarja so člani vplačali in da prejema centrala 70%, krajevni organizaciji pa ostane 30%, za zaupnika pa nič, niti vinar. Grabner je pa tudi eden izmed tistih, ki že dolga leta vodi svoje osebne račune in vsakemu lahko pokaže, koliko in od kod je prejel in kam je dal, tem lažje torej izkaže tudi račun organizacijskega denarja. To javno obračunavanje je kristanovcem najbolj na poti, zato tako hujskajo nevedneže. Pomagalo jim pa nič ne bo, tema nevednosti je vedno bolj redka.)

SKALE-VELENJE. »Kristanova Politika« je objavila v neki številki članek iz Velenja, kjer napada ss. Pevca, Martinška in Znojca. Članek je seveda od kraja do konca neresničen. Čudimo se Pastorku, da more prebaviti take oslarije. Vemo sicer, da si Valenček želi tistih zlatih časov, ko je strahoval ves odbor bratovske skladišnice. Naj si zapomni, da se nikoli več ne bodo povrnil, pa tudi če pošlje Kristan 1000 izvodov svoje »Politike« vsak dan v Velenje. Čudimo se, da so vsem člani naše stranke tak trn v peti. Paznik Oblak od »Keramike« industrije je celo na eni izmed zadnjih sej bratovske skladišnice zahteval, da naj s. Pever kot podpredsednik brat. skladišnice odstopi. Zdelo se je, da tudi Judec soglaša z njim. Ali se bodo delavstvu kdaj odprle oči? Delavstvo si bo moralo enkrat za vselej zapomniti, da voli delegate, ki bodo vsaj zastopali vsako stvar tako, kakor je prav, ne pa kapitalistične podrepanke.

PISMO Z DUNAJA.

Recimo, da bi ljudstvo na kakem shodu zahtevalo od takega tajnika, naj razloži programe nasprotnih strank ali zgodovinski razvoj v zadnjih stoletjih, kaj bo znal povedati? Ali pa o katolicizmu in veri, najkdočlovejši točki med slovenskim ljudstvom, proti kateri pa bodo morali socialisti vendarle boljše prejši ko slej odkrito in odločno nastopiti, saj je to najhujši strup in najboljše orožje kapitalizma. Kaj bodo ljudstvu odgovorili taki tajniki, ki pravijo, da so »zajubljeni« v socializem tako, kakor Judež v Jezusa. Pomisliti bodo morali, da je pri naprejevalcih sicer še malo članov, kar pa jih je, tisti pa že dobro vedo, kako težko se je boriti za pravice in obstoj prave stranke, ki bo izvrševala marksistični program. Takih ljudi se boje kapitalisti, ki jim odkrito povedo: Mi smo sicer še v suženjstvu, delamo pa za osvoboditev nas samih, zlasti

pa za generacijo, ki pride za nami! — **Sramotno** pa je, tako sem spoznal, da so nekateri šli, ustanovili drugo stranko — firmo, ki jim daje dobiček, delavstvo pa zavajajo s svojim socialističnim imenom. Treba je res vprašati, kaj je zavednost in vedeti, da je to tista sila, ki je ne more premagati nobena takv. vera, pa tudi ne nobeno drugo orožje. To priznava tudi kardinal in škof dr. Piffli na Dunaju v svojem pastirskem pismu. Piše namreč, da je 90.000 članov društva »Kinderfreunde« (prijateljev otrok) veliko bolj v škodo veri (= klerikalni stranki) kakor milijon onih, ki so organizirani pri dveh vrčkah piva dnevno. Sodrug, ta visoki gospod ima izjemoma sukrat pravilno sodbo, napisal je nekaj, da se ni zlagal pri tem. To njegovo pismo je tudi že pomagalo, društvo »Kinderfreunde« bo imelo vsak čas nad 100.000 članov. To bi bilo dobro, da bi poklieni in plačani delavski organizatorji v domovini organizirali slično društvo, da ne bodo otroci prepuščeni le črnim armadam. (Zato bi morali taki ljudje najprej sami nekaj vedeti in znati!) Iz dobro vaje mladi bomo dobili tajnike in funkcionarje, ki socializmu ne bodo delali sramote. Moja želja je, da bi se naši mladi proletarijat pridno izobraževali, pošteno delali, v prostem času pa večkrat »socialistično molili«, t. j. lepo zapeli! Tako bi počasi vsi spoznali, da ne smemo biti drug na drugega jezni, temveč biti moramo prijatelji. To je mišljeno tako, kakor zahteva soc. dem. program. Organizirajte se torej, da se razširi duh prave soc. demokracije! V aprilu, tako upam, bom lahko že v domovini tudi pomagal. — Fr. Oval.

Kar je že dedom in roditeljem pomagalo, to bo pomagalo tudi Vam! Elsa fluid, da samo »Elsafluid«! To že skozi 72 let priljubljeno domače sredstvo s svojo mnogokratno uporabo odznotraj in odzunaj kot ublažilec bolečin! Umivanje in drgnjenje z Elsafluidom krepi Vaše telo, stori Vas kljubovati prehlajenju in Vam pripravlja užitek. En sara poskus je spreobrniti mnoge, ki niso hoteli verovati in jih privedel, da iz hvaležnosti še dalje priporočajo Fellerjev »Elsafluid«. Tudi Vi boste storili isto, ako naročite za preizkus 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din ali da Vam pride še ceneje: 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju v Stubiici Donji, Elsatrg 252, Hrvatska. — Posamezne steklenice po specialno znani ceni 9 Din, se dobe v vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

Od časa do časa zmagujejo delavci, toda le mimogrede. Pravi sad njih bojov ni neposredni uspeh, temveč napredujoča združenost delavcev. — Karl Marks.

19. II. 1926 — 2400

Poceni užitek

za Vas jo: umivajte se z »Elsa milie! Poznavalec pravijo: Fellerjeva Elsa-mila so od

vsega dobrega najbolje! Ta mila zdravja in lepote niso samo toaletna mila prijetno dišča in močno se peneča, toaletna mila, temveč imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene in dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in raz-

ličnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubujočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se pet vrst Elsa mil. Elsa ljično mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa boraksovo milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali šampon-milo. Za poizkuš-

njo 5 kosov Elsa mila že obenem z zavajajo in poštino za 52.— Din proti vnaprejši polanemu denarju. Po povzetju 10.— Din več (za poštino). Naročila upraviči lekarnarju Eugen V. Fellerju u Stubiici Donji, Elsa trg br. 252, Hrvatska.

Naročajte „NAPREJ“!

Vsem članom KDZ in JSDS ter razrednozavednemu delavstvu Slovenije naznanjamo, da smo s 15. febr. 1926 otvorili

čevlarsko in krojaško delavnico

v Celju, hotel pri „Kroni“, Ljubljanska cesta št. 10.

(v poslovnih prostorih zadruga)

Vankovrstna naročila se sprejemajo od vsakogar, za izdelovanje novih čevljev ali oblek ter popravila po najbolj nizkih cenah. **Delavci, delavke!** Naročajte Vaše potrebščine le v delavskem združnem podjetju, katere bodo vselej ustrezale Vaši želji.

Za obilno udeležbo se priporoča:

Splošna gradb. gospodarska produktivna zadruga „Naprejš“ r. z. z. o. z. v Celju.

Galanterija!

ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezene, gumbke modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika Na veliko! ob vodi. Na malo!

Otvoritev ljudske kuhinje.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem otvoril v gostilni g. J. KIRBISCHA, Ljubljanska cesta št. 2 v CELJU

Ljudsko kuhinjo

kjer se sprejemajo tudi abonenti na hrano. — Cene nizke.

Priporočam se za obilen obisk.

Karl Covník.

TEOD. KORN

Ljubljana, Poljanska c. 8.

(preje Henrik Korn)

Krovce, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov.

Naprava strelovodov. Kopališke in klošne naprave. — Izdelovanje posod iz pločevine za firne, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Kadar pridete v Celje

in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izdelane obleke, plašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno Obleka moška štofasta od Din 350.— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zajamčeno pristna volna samo Din 550.—. Cajgaste moške hlače, močne od Din 45.— naprej.

Barhanti, hlače in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov.

Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg števil 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Razširjajte

in oglašajte v edinem proletarskem listu v

„Napreju!“

Ako hočete

prihraniti denar pri nakupu speci-

rijskih potrebščin, kupujte le v trgovini

Anton Močnik

Celje, Glavni trg št. 8

Velika izbira najboljšega blaga.

Cene najnižje.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Franciškanska ulica števil 6

registrirana zadruga z omejeno zavozo,

Tiskovine

za šola, inštituta in urada, najmodernejša plakata in vabila za veselice, letne razpisne, Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA